

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Pauli Segneri E Societate Jesu Qvadraginta Sermones

Segneri, Paolo

Dilingae, 1693

Sermo XXXVIII. Die Martis post Pascha. Ad animandos Christianos ad vitam spiritualem, eisdem persuadetur, non esse asperam & ingratham, qualis apparet, sed voluptem & jucundam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52496](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52496)

Hom. 15.
ad pop.

ut è filis ac retibus per univèrsum orbem à dæmonibus extensis vos extricemini, sed ne unquam in ea illabamini. Si enim semel iutruveritis, difficillimum erit, volatu tam generoso fortique eniti, ut ex iis elucemini. *Sed quantumcunque resilieritis, capieritis.* Eja ergo, hæc hodierna die praxis nostra sit divinissima, quam, ne relabamur ampliùs, addiscamus, evitare nimirum occasio-

nes pecandi etiam leves & exiguas, fugere laqueos: *Qui cavet laqueos, Prov. 22. 3.* securus erit. Si autem id, quod nostrarum partium est, probè adimpleverimus, Deo cætera, spe freti, relinquamus; quamvis enim donum perseverantiæ finalis sit gratuitum, Deus tamen, qui tantæ bonitatis est, non dedignabitur nobis quoque eandem clementer indulgere.

SERMO TRIGESIMUS OCTAVUS.

DIE MARTIS POST PASCHA.

Pax vobis, ego sum, nolite timere. Luc. 24.

1. **V**ix hominem reperire est, tam crasso, ac multiplici errori obnoxium, qui talia ac tanta esse censet universa, quanta apparent, & rerum, quæ sub aspectum veniunt, naturas, non nisi ab externa specie censet, æstimarque. Nocte serenâ oculos in cælum sublevat rudis pastorculus, qui nullo unquam Astrolabio, aut quadrante Mathematico magnitudinem, distantiam, vel ordinem stellarum dimensus est, illasque cum Luna comparatas risu superbo omnes contemnit, velut minora dun-

taxat lumina, quæ majori famulantur. Et tamen hoc nimium quantum à vero alienum est, cum non sit ulla in firmamento stella, quamvis appareat minima, quæ non centies & ultra Lunam magnitudine superet. Quod si eidem dicatis, easdem stellas, quæ ipsi infimæ esse notæ videntur, toties orbe terrarum majores esse, ut ejusdem magnitudinem, aliæ viginti, aliæ quinquaginta, centenis aliæ & quindenis vicibus complectantur, ô quàm difficilem ille vobis fidem adhibebit? Existimabit insuper, nonnullas illarum, quæ rapidissimâ velocitate moventur, firmas in cælis hære, aliàs, verò,

R. P. Segneri Quadragesimale.

Rrr

quæ

quæ in sphaeris à se mutuò maximè distantibus rotantur, omninò continguas esse: eodem apparentiæ errore deceptus, genuinos censebit eos esse colores, quibus sæpenumero adornatam Iridem videt; credet cælum diè sudâ ac serenâ vero colore cæruleo depictum, auram æstivo tempore sub seram vespèram, vero igne rubere: nec minorem ab aquis errandi materiem capiet; iurabit remum sub undis incurvari, nec unquam navigio vectus sulcabit mare, quin coniectis in continentem oculis, & volare ripas ac littora, saltusque & silvas discurrere arbitretur; adeò errori obnoxius est, qui res non alias, quàm quæ, & quantæ videntur, esse existimat, & illorum numero accenseri cupit, quibus juxta D. Augustini effatum: *totâ regula intelligendi est consuetudo cernendi*. Sed quid ad hoc palam faciendum argumentis aliunde petitis utor? Cùm matutino hoc tempore, Apostoli Christum cœnaculum clausis intrantem januis aspicerent, plagas pedum, pectoris, & manuum exhibentem, tali horrore compulsi sunt, ut non nisi fugam meditarentur, velut ad spectrum & phantasma horridum attoniti, quod utut ore pacem afferret, reapse tamen mortem, aut mala nescio quæ aut quanta videri posset intentare: *Conturbati & conterriti existimabant se spiritum videre*. Cùm verò subindè animati, figuram apparentem pensiculiùs examinarent, omninò ab eo, quod sibi imaginabatur, differentem invenerunt, & lætitiâ penitus superfusi; *mirabantur pragan-*

dio. Nec unquam satîs contemplari poterant ipsissima vulnera, salutis suæ faustissima pignora, quæ priùs velut mæstissimos calamitatis nuntios extimescebant. Hunc credite errorem esse plurimorum de Christianis, qui cùm iudicium de vita spiritali formandum est, non nisi ea, quæ exteriore in sensus veniunt, solent consulere, ac imaginem ejusdem tam horridam sibi fingunt & odiosam, ut idem esse existiment, Christi partibus adhærere, quàm mortis faucibus appropinquare; credunt, nulli porrò voluptati, nulli gaudio, nulli lætitiæ, nulli solatio locum esse, atque ideo à Divino consortio, & conversatione cum Deo, timidi aufugiunt, qui tamen sub timoris exuviis, pacis auspicia abscondit: *Pax vobis, ego sum, nolite timere*. Dedicite ergo errorem, quoscunque hætenus inanis iste error possedit, meisq; verbis mentem advertite, dum coronidis loco vobis demonstro, vitam spiritualementem, quæ miseriis plena, & calamitatibus vobis omnigenis obnoxia videtur, gaudiorum & deliciarum summè feracem esse.

II. Et primò quidem probè mihi perspectum est, nonnullos vestrum sibi persuadere, fieri aliter non posse, quàm ut homo vitæ austerioris & religiosæ amans sit miserrimus: non enim solum privatus est omnibus iis deliciis, quæ & innocentes videntur, & sinceræ, sed variis etiam gravibusque calamitatibus subiectus est: quid enim, dicitis, vita pia & devota tandem est, nisi loqui parùm, & multum plangere? rideri ab omnibus, &

habere

Luc. 24. 37.

Idem

haberi ludibrio? victus inopiam, infirmitatem corporis, honoris dispendia damna proprii commodi tolerare? an non hoc infelicissimum vitæ genus est? Enimverò, Auditores, vehementissimum obicem in sermonis principio mihi opponitis, qui mihi insuperabilis scopuli instar objicitur, ut ne è portu egrediar. Sed ecce! tantum abest, ut his absterrear à dicendi proposito, vel has, quas dicitis misérias, proprias vitæ sanctioris denegem, ut etiam ultro vobis concedam, Personas pias & spirituales non solum mala hæc, plus justo à vobis amplificata, pati frequentissimè, sed pati sponte suâ ac voluntariè, adeo quidem, ut cum ipsa domi suæ non occurrunt, foris, & unde unde ab ipsis magno studio inquirantur; dicitis, illos tolerare injurias; plura ego dico, injurias non tolerant modò, cum inferuntur, sed & procurant, ut inferantur, Simonis exemplo qui stultum se & mentem captum fingeat, ut majoribus ludibriis exponeretur. Dicitis, illos paupertate affligi, addo ego, quòd sponte illi inhærent, studiosè illam sectentur, ut olim Franciscus, qui omninò nudus comparuit, ut penuriam asperiores indueret. Dicitis, eos infirmitatibus opprimi; ego autem addo ampliùs, quòd eas, quantum licet, sponte foveant, ad D. Bernardi imitationem, qui, ut corporis valetudine caduca magis ac debili laboraret, sibi eremos, cæli & auræ gravitate insalubres in sedem elegit. An non ipsimet vidistis, quomodo jejuniis se se emacient, affligant ciliis, catenis dilanient, & prolixis vigi-

liis consumant, cum tamen facile iis esset, hæc omnia missa facere, Anne ideo eos miseros appellabitis? minime profectò, respondet magnus Præsul Salvianus, *Nemo aliorum sensu miser est, sed suo: & ideo non possunt cujusquam falso judicio esse miseri, qui sunt verè suâ conscientia beati.* Cum ergo iusti tantâ aviditate similes calamitates perquirant, tantis dispendiis terram aspectu horridam & inanimabilem, solum sterile & spinosum sibi comparent, necessariò concludendum est, magnum ibi thesaurum, eumque nobis incognitum delitescere. Sed qualis ille? interna nimirum anima solatia, eaque limpidissima, familiaris illa & plusquam amica necessitudo, quâ Deus etiam in hac vita cum electis utitur, & illud cum foenore remuneratur, quod ejus amore identidem toleratur. Quid enim? an Deum fortè ideo tam durè servos suos in hac vita habere creditis Auditores, sicut quorundam fert opinio, ut mercedem omnem, & promissum centuplum in alteram vitam differat? O vos delusos, deceptosque! præmia certè manu liberali Deus in illos effundet, ut bene observavit D. Bernardus, quin caduca terræ præmia, ut sunt divitiarum, applausum, laudum, & vanitaris conferat, non tamen ob id omittet, etiam in hac vita coelestem gloriam veris gaudiis antevertere. An non enim etiam militibus in prælio certantibus liberale præmium post victoriam promittitur? Hoc tamen insuper habito etiam conflictus tempore con-

Rrr 2

gruum

Lib. de providentia.

Serm.
Ecce nos re-
liquimus
omnia.

grum stipendium subministratur : an non agricolis sua post messem merces afferitur ? quibus tamen etiam messis tempore conveniens sustentatio non denegatur : *Nimirum & operariis huius seculi*, ait sanctus, *solet cibis in opere, & merces in fine dari*. Id ipsum credite Deum facturum : Ille sanè in vita futura præmium grande nobis parat, nec tamen ob id etiam in hac vita condecens nos stipendio defraudat. Promisit quondam DEUS Israëlitis terram lacte & melle manantem, omnique ubertate & rerum copia affluentem, nihilominus tamen, quantis lautiis & quàm opiparè illos etiam in deserto habuit ? Certè Deus illis meritò dicere potuisset : in præsentiarum alite vos ipsos, & famem bellite meliori, quæ poteritis modo, sufficiant vobis radices amaræ & labruscæ sylvestres, quas affatim solitudo & nemora subministrabunt, omnis herba vobis in pabulum cedit, veniet autem tempus, quo & fructus suavissimi & carnes lapidissimæ splendide epulaturis suppetent & apponentur, tum enim verò vindemiam semper fœcundam, campos frugibus repletos, & oliveta matura, ac pascua semper virentia habebitis : sylvæ & saltus undique ferinâ exquisitissimâ abundantes vos circumdabunt, vos alluent maria lectissimis piscibus referta. Ne ergò grave vobis accidat, præsentem famem pati. Ita sanè Deus ipsis dicere poterat, nec dixit tamen : verùm de his vel in deserto providit lautitiis, eosque paravit cibos,

quos vix alius in opulenta civitate pro splendido & opiparo convivio apposuerit. *Pluviam voluntariam* ^{Ps. 113.} *segregavit Deus hereditati suæ*. Novas ipsis instruxit epulas, cibos indulgit, Egypti penuri ac promptuariis penitus ignotos, quosque nec in ipsis culinis Pharaonis ad eam diem fuit reperire, utque non tantum necessitati, sed & ad palatum, & delicias usque eis provideret, in modica manna buccella, artificio prorsus mirabili, quidquid uspiam saporis est, recondidit. Muret ergo sententiam, quicumque vestram stultè sibi persuadet, ex eo, quòd Deus convivas in coelo suos torrente voluptatis satiet, eis modò non nisi amara apponere. Ego enim dico vobis, quòd in hac quoque vita abundantissimam ipsis copiam deliciarum, sed secretarum, & absconditarum subministrat *Manna absconditum*, quod nemo ^{Apoc. 2. 17.} *scit, nisi qui accipit*.

III. Id unum modò perquirendum est, an deliciae istæ verè tales sint, ut mundanis antestent, quemadmodum deliciae Israëlitis in deserto coelitus date, illas superabant, quibus in Civitate Egyptii fruebantur. Facile autem ab hac veritate convicti eritis, si modò ad diversam earum voluptatum conditionem attenderitis, quæ propriæ esse solent, tum iis, qui mundo deserviunt, tum iis, qui suisque habitis terrenis solum ad cœlestia aspirant ; cum enim, ut probè vobis perspectum est, illorum voluptates corporis sint, horum verò animæ

animi, minimè dubium est, animi delicias multum corporeis antecellere. Quod si effatum hoc hominis foret sanctitate conspicitur, aut virtutis partibus singulariter addicti, posset forsitan aut falsitatis argui, aut minùs æquus, in propria nempe causa, videri iudex. Verùm mens hæc & sententia est ipsorum Gentilium, Plutarchi, Senecæ, Platonis & Aristotelis, qui, ut palam omnibus notum est, humanam beatitudinem non in actionibus sensuum animalibus, sed in operationibus intellectus ac rationis constituerunt. Nec ego id evincere laboro rationum momentis, innumeris ac indubitatis, sed solam experientiam in argumenti locum advocabo. Quis vestrum Auditores, non multoties auribus percepit singulare illud gaudium Archimedis, magni nominis Philosophi, cum quondam balneum ad corpus ablundum ingressus esset, atque unico temporis momento, & illo quidem, quo minimè speraverat, certam quandam demonstrationem, licet mechanicam tantum, invenisset, quam longis speculationibus nequiquam indagaverat, tantum sanè gaudium suo superfundit animo sensit, ut illicò è balneo avolans potius, quàm egressus, delirantis instar aut extatici, cursu domum versùs concitato, quanto maximo clamore poterat, illud ingeminaret: *Reperi, reperi.* Adeo & sibi satisfecerat, & applaudebat, ut velut alienus à sensibus etiam nudo corpori velamen injicere oblivisceretur. Jam venite,

subjungit appositè Plutarchus, cum rem sanè paradoxam enarâset, venite, ac producite in medium Apicium quendam è gulosissimis mortalium, qui unquam in mundo hēluati sunt, qui, posteaquam ventrem infarfit aut sturnis lapidissimis, aut pinguis phasianis, tam lætus & alacer è mensa surrexerit, ac præ excessu gaudii sonorâ voce exclamaverit: *Voravi, voravi.* Dicite mihi Polienum quendam è maximè lascivis ac libidinosis, quos historiarum monumenta exhibent, qui post omnem honestatem inter saturnalia maximè obscœna, aut dissolutissima Lupercalia prostitutam, pari gaudio & lætitiâ affluens, è lupercalibus egressus, eadem quasi extasi correptus, exclamaverit: *Amavi, amavi.* Certe hoc de nullo legitur, ait Philosophorum acutissimus: *Nec verò audivimus, vel gulosissimum quemquam, clamare: voravi: nec lascivissimum: amavi: cum quidem & sine eo fuerint innumeri intemperantes.* Quis ergo hinc non colligit, quantum omnibus corporis voluptatibus præstent puriores animi delicia; Potens enim verò & magni ponderis animadversio hæc est; si enim tantam dulcedinem experitur animus in contemplatione veritatis & caducæ & naturalis, quæ tamen omnium sensuum voluptati multum antestat, dicite obsecro, qualis erit ea voluptas, quæ in contemplatione veritatis cujusdam divinæ & æternæ in animum redundabit? Et quisnam par erit explicando teneros illos cordis

Rrr 3

devo-

Libro, non
posse sua vi-
ter & si se-
cundum E-
picurum,

devoti sensus, & voluptates limpidissimas ejus, qui solum se Deo impendit cognoscendo? quis, inquam, satis explicet? *Beatus populus, qui scit jubilationem*; Ego sanè concius imperfectionis meæ, experientiæ propriæ testimonium adducere non aulam: sed audio Bernardum pro me attestantem: *Revera illud solum & verum est gaudium, quod non de creatura, sed de Creatore percipitur*; & quod, cum possederis, nemo tollet à te, cui comparata omnis aliunde jucunditas maror est, omnis suavitas dolor est, omne dulce amarum est, omne decorum fædum est, omne postremò, quodcunque delectare possit, molestum est. An non enim omnium creaturarum perfectionem Deus modo eminenti in se continet? Ita sanè: nec enim dare posset coloribus pulchritudinem oculis tam amicam, nec cibus dulcedinem tam gratam palato, nec sonis harmoniam auribus tam acceptam, nec molliciem corpori tam amatam tactui, nec floribus fragrantiam odoratui tam suavem quis porro non videt, animam internè fruentem DEO suo, omnibus illis bonis in eodem perfectissimè conjunctis gaudere, quæ extra Deum non nisi imperfectè inveniret, in tanta objectorum varietate, & numero diffusa? tantòque voluptatem esse vehementiorem, quantò bonum illud, quod in præsentiarum delectat, magis secum ipso unitum, in se collectum, restrictum, atque conjunctum est: ad quod fortassis alludit David, quando

ad venam aquæ viventis anhelavit: *Quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te Deus*. Quid? si cervi instar, siti accensus æstuabat, nunquid poterat illam aquarum rivulis extinguere? Minimè sanè auditores? hæc enim voluptas peculiaris non est; sed è fonte bibere, hæc tandem voluptas sitientibus optatissima est. Hac de causa accidit, ut, quoties à divinæ magnitudinis contemplatione sancti desistunt, ingentem concipiant nauseam ac fastidium eorum, quæ & sensus oblectare, & corpori quoquo modo grata solent accidere. Hinc quidam illorum claudabant oculos, ne ullam posthac caducam pulchritudinem intuerentur, ut de Silvano quodam Monacho Cassianus testatur. Alii obturabant aures, ne audirent porro inania mortalium vota, quod de Serapione Abbate Palladius memorat: alii induci haud poterant, ut vel famelici, cibum admitterent, quemadmodum de Diva Catharina Senensi notissimum est; alios autem sensu omnino carere dixisses, cum asperrimæ ferri cuspides vulnera quidem, non verò dolorem inferre, & sanguinem non gemitus viderentur elicere, quod Dominico Loricato accidit: alii graveolentiam foetidissimorum cadaverum, & purulentum marcorem, utut studio admovent nares, minimè sentiebant, quod Jacobo pœnitenti evenit. Non melatet, ad tanta singulos peræquè aspirare non posse, hoc tamen non impedit, quò minus & nos ad fontis tam largi, tam benefici

8/4, 11,

benefici scaturiginem admoti sperare possimus, pro vasculi nostri proportionem abundantiam congruæ voluptatis: *dilata os tuum, & implebo illud.*

Ad Philp.
4. 7.

IV. Certè si nullam aliam, saltem illam voluptatem sperare licebit, quæ in quodvis animo verè spirituali altissimam illam pacem excitat, quàm conscientia appellamus: *Pax Dei, quæ exsuperat omnem sensum.* Hanc qui possidet, cui porro invidet? Fruantur sanè impii voluptatibus suis, quantumcunque libuerit, subdolis & fallacibus, certè nunquam sincerâ voluptate gaudebunt, nisi cordis tranquillitatem obtineant; hæc autem quomodo ab impiis sperari poterit? nunquid enim in mundo nihil quietum est, quamdiu motu agitur? saxum aspiciat, tum demum quiescit, quando moveri desinit: nec in moralibus quidem aliter evenire agnoscimus, nec enim medicus quietus est, nisi valetudine ægro ex integro restitutâ, qui finis unicus operationis est, & terminus motus; ad id usque semper in agitatione est, venit, redit, studet, præcipit, scribit, explorat arteriam, linguam examinat, observat oculos, jam hoc, mox illud pharmacum dicat, somnum noctis, quietem diei, interdum explorat, appetitum in cibo, gustum in potu perscrutatur; redditâ autem perfectâ sanitate, tum enim verò quiescere se posse proficitur, nec illam amplius domum frequentat, nec suos illuc ablegat, jam finem suum consecutus. **Hoc supposito, dicite obsecro, Au-**

ditores, quis finis hominis est? nonne beatitudo? nunquam ergo nisi obtentâ illâ quietus erit, & finis sui possessione beatus. Impii verò ô quantum à fine hoc remoti sunt: *Unus 1/4. 47. 15* *quisque in via sua erraverunt,* ait Isaïas: hic enim unanimi omnium sapientum consensu, non nisi in Deo reperiri potest. Impii autem quid agunt? jam eam in divitiis quærunt; verum illæ respondent: non sumus beatitudo, hæc enim bonum est, sub *ratione finis* amabile, nos autem sub *ratione medii* tantum. Mox in divitiis inventâ minimè quiete, ad honores moventur, & illi reponunt: non sumus beatitudo; hæc enim bonum est securum, mutationis & vicissitudinis experti, nos verò infinitis varietatibus obnoxii; aliò tendite, si beatè esse desideratis; sic & in honoribus minimè quieti, in cibos & pastum prouunt; hi verò respondent, nulla in nobis beatitudo residet, hæc enim bonum est homini proprium, nos verò bonum etiam bestiis commune; aliò gressum convertite, si plenè contenti esse exposcitis. Tum illi è culinis & penu digressi, in lusus involant, in cantus & theatra, in circos & torneamenta, in amores illicitos, sed idem ab omnibus responsum obtinent, beatitudinem non nisi in bono perfecto, stabili, summo, & universali inveniendam, quod non nisi DEO convenit. Quid tandem accidit? id sanè solum, quod peccatores perpetuò vivant inquieti, cum motu continuo agitentur; pro eo enim, quod rectè versus

DEUM

Ps. 11. 9.

Isa. 26. 6.

Ps. 140. 14.

DEUM moveri deberent, qui finis hominis est. illi semitâ prorsus contrariâ moventur erga creaturam, jam hanc, jam illam. *Impii in circuitu ambulant*, regio Propheta testante; semper in gyro rotantur. O quàm longe alium in modum personis spiritualibus usuvenit, Auditores? illæ enim recto in DEUM tramite tendunt, juxta illud Isaia: *Semitæ justî recta est, callis justî rectus*! hinc illi soli quietem obtinent, qui soli ad finis sui possessionem pertingunt. Quamvis autem in hac vita finis iste perfectè possideri haud possit, nec, quod ritè consequitur, beatitudo ex integro obtineri, si tamen in hujus vitæ decursu aliquid beatitudinis à quopiam participari potest, si quis gaudio & lætitiæ locus, certè penes justos est, hi enim sunt DEO viciniore. *Hymnus omnibus sanctis ejus*, cui enim alteri? *populo appropinquanti sibi*.

V. Nec quisquam se porrò fatiget opponendo, vitam spiritualement austeram prorsus, horridam ac tristem esse; quamvis enim talis appareat, minimè tamen talis est, nec sensus vestri, ut vos arbitramini, fidele testimonium præstare poterunt; quin potius notumne vobis est, quid hac super re eveniat? id sanè quod Moyfi accidit. Palam vobis est, Viro huic inclyto DEUM in vertice montis Sina apparuisse, ad dandam ipsi proprio oraculo Legem, quam populo suo promulgari volebat: verum enimverò quàm terribili appa-

ratu eidem apparuit? videbantur sanè omnes tempellates è domicilio nubium evocatæ, & ex abyssis in montis illius jugo ad generalem armorum lustrationem convenisse: prælii locus aër erat, qui, ut conflictum magis feralem & formidabilem redderet, in solis præsentis despectum tam spissam agglomeravit noctem, quam non nisi per intervalla, quasi accensæ faces, & ardentia funalia, fulgetra interpolabant: erat quidem intermixtus nonnullus lucis fulgor, verum lucis tam formidandæ, quæ ipsas tenebras desiderabiles, & noctem redderet amabilem; respondebant reciprocè ex omni parte, harmoniâ tremendâ, interlabentia tonitrua, tubarum strepitu intermixta, & lituorum clangori rursus tonitrua succedebant; scire sanè minimè poteras, an hæc signa forent, ad prælium incitantia, an parando receptui destinata, quin potius videre poteras ad majorem confusionem excitandam, eodem momento, quo fulgura micabant, associari cum fulgetro tonitrua, & eodem tempore, quo tonitru crepabat, fulminis ictum avolare; fumabat mons totus, scissuris disruptus, quas in visceribus fulminum ictus efformabant, ignemque vomendo, & vibrando flammæ, credidisses, cælum totum funestissimo brevi incendio exurendum, Vos, quæso & obtestor, ipsimet judicate, quid ad tale spectaculum aut faciendum populo fuerit, aut dicendum; stabat ille intra suos ordines & turmas, juxta Dei mandatum disco.

dispositus in circuitu; audiebat fragores, praelii discrimen aspexerat, & in medio periculi sciverat Ducem suum contineri; sed quale quæso iudicium formare poterat? erant confusè immixtæ fæminæ, adolescentes & infantuli, ac viri ipsi, uti intellectu rudes & crudi, ita nil aliud cogitare poterant, quàm jam jam actum esse de Moyse: Heu! clamare poterat fæminarum nonnulla, cùm libratum fulmen præcipitari videret, hoc enim verò est, quod recta Moysen feriet, hoc habet: respondere poterat altera, visâ flammâ & vapore, hæc sanè est, quæ celerrime Moysen absumet; qui enim fieri possit, dicere poterant inter se promiscuè, ut tanta fumi agglomeratione illi faucium meatum non suffocaverit? temerarius ille profectò fuit, qui in tantam altitudinem ausus est eluctari, poterat sanè nobiscum, ut alii, manere ad pedem montis, & excusationem prætexere penès Deum, non posse se in tantam sublimitatem eniti. In hunc sanè modum consternatus ille populus ratiocinari poterat: quin reipsâ experior, cùm tantas moras neçteret Moyses, ab omnibus sententiâ unanimi pro mortuo habitum, atque hanc ob causam Aaroni supplices accesserunt, ut alios sibi Deos quæreretur, magis placidos & mansuetos, cùm DEUS ille terribilis ac tremendus Ducem suum interemerit: *Putantes Moysen esse mortuum, ad Aaron accesserunt, petentes sibi Deos fieri.* In hunc modum diffusè Abulensis. Verum ô quantum hi omnes à vero aberrârunt, Auditores? cer-

R, P, Segneri Quadragesimale,

tè nec inter Alcinoi hortos, aut umbras amœnas Thessaliæ, majores deliciæ fuerunt illis, quas inter hoste belli motus, & Ætnæ sacrationis incendia Moyses experiebatur; ille enim in medio tempestatis jucundâ DEI conversatione gaudebat, & cibi minimè indigus, ac quietis expers, perdius ac pernox, pulcherrimam DEI faciem contemplabatur, nec ullo unquam tonitru inturbatâ quiete, nec oculis fulgetro hebetatis, nec ullo fulmine tam audaci, ut vel simbriam vestimenti contingeret, quin potius, si Abu-

*In cap. 19.
Exod. 9. 11.*

Hæc autem inter prælia, si

Sss

diu

diu darent, qui fieri potest, ut non perdatur vita? timent enim, omnem poenitentiam, quam iusti sponte suscipiunt, ictum sibi esse lethalem, qui si vitam non omnino elidat, saltem illam sauciet, utque olim Hebraei dicebant: *Non loquatur nobis Dominus, ne forte moriamur*: ita & ipsi dicunt: relinquamus, cuicunque placuerit, tantam cum DEO familiaritatem, nos autem, si vitam vivere tranquillam, nec intra pericula & labores mori cupimus, procul nos abstineamus. *Non loquatur nobis Dominus, ne forte moriamur, non, non loquatur nobis Dominus.* Heu discursus pariter & iniqui, & deceptorii! non solum, qui Moysis personam agunt, non moriuntur, nec patiuntur quidpiam, verum animo suavissimo neectare inebriato, nec cibum curant, nec quietem appetunt, sed dies noctesque amabilissimis cum DEO colloquiis transigendo, rident & nil faciunt terrores illos apparentes, quibus aliorum vultus impallefcunt. *Pax multa diligentibus legem tuam, & non est illis, non, non est illis scandalum*, ut rudis populus arbitratur. Nos autem non solum timeamus montis illius verticem conscendere, sed cum ignavis illis procul consistamus, *qui pavore concussi steterunt procul!* An mentem ergo non corrigemus, nec umbras superabimus spiritu confortato? an tam turpiter nobis imponi patiemur turbinum ac tempestatum figurâ, causâ & evanidâ? O imprudenciam! ô debilitatem! ô vilitatem!

Ps. 113.
165.

Exod. 20.
18.

VI. Decrevit quondam, ex composito se ipsum contra mortem animare Seneca, & quo tandem argumento id effecisse existimatis? certe non alio, quam quod nos in praesentiarum tractamus. Statuit sibi ob oculos mortem, specie, quâ exhiberi potest, horridissimâ, dirâ, superbissimâque, illique faciem obvertens, quin & fronte contemptim fronti adversæ calvariae admorâ: Frustra, inquebat, hac tuâ me specie territare intendis, ad quid enim enses producis & secures? ad quid flagella & equuleos? ad quid accincta vadis barbarorum carnificum famulatio, quorum hic sagittis, ille catenis, hic uncis, ille torcipibus, hic clavis, ille funibus, instructus est? nequicquam sanè intento mihi digito rogos & incendia ostentas, quibus me in cineres redigas, nequicquam voragines horrendas, in quas me præcipitem agas: pone quæso, larvam, novi te perbenè: *Tolle istam pompam, sub qua lates, & epist. 24. stultos territas, mors es, quam nuper servus meus & ancilla contempsit.* Absiste, quæso, cum hisce terrorum & terribilamentorum machinis, ab ululatu, stridoribus & lamentis abstine, an enim aliud præter dolorem inferre mihi poteris? atqui cum hoc ipso decertantem podagricum intueor, & superantem; cum hoc ipso certare video saucium illum, timoris omnis expertem; cum eodem configere febricitantem illum ac sustinentem; cur ergo solus ego à dolore vilissimè dejiciat? qui

qui, quantumvis fortè gravior sit, supremus tamen est & ultimus? Hos animos, Auditores, sibi ipsi Ethnicus addidit ad contemnendum illud, quod horribilium omnium horridissimum est, mortem videlicet, & sanè, si verum eloqui placet, hac consideratione animatus, eò pertigit, ut, cum mortis nuntium ab ingrato discipulo Nerone inferendæ inaudiisset, nec colorem vultûs mutaverit, nec impaluerit, aut turbatus sit, sed ipse amicos ipse domesticos, ipse plangentem thori consortem confortaverit, & in ipso supremo mortis articulo, cum jam apertis & incisis venis copiosus sanguis deflueret, in ipso balneo positus nobilissima moralis doctrinæ dogmata multis amantibus dictaverit, ut inter ipsissima sapientiæ documenta expiraret, inter quæ vixerat. Cur ergo à tanto magistro doctrinam tam proficuum non addiscimus; Nos enim, an non ad solum nomen & figuram vitæ spiritualis toti expavescimus, quæ ob oculos nostros apparatu tam ferali pænitiæ, dolorum, & asperitatis observatur? Bene est, *illud ante omnia meminerimus, demere rebus tumultum, & videre, quid in re quaque sit. sciemus, nihil esse in istis terribile, nisi ipsum timorem.* Quid ergo terrorem vobis injicit in vita spirituali, Auditores? forsan solitudo illa, & segregatio, quæ vobis posthac conveniet, à lufibus publicis, & iis, quæ vel ultimæ plebi sunt communia, abstinere? sed hæc ipsa solitudo

est, quam tot Deo sacra viri in claustris, tot virgines in Parthenonibus, tanti Eremitæ in montium latebris profitentur! Nihilne unquam de Romualdo audivistis, qui septem annos continuo silentio transiegit? nihil de Rudolpho, qui in eodem sedecim annis integris perduravit? si isti potuerunt id, quod longè gravius est, cur vos non possitis id, quod minus & levius est? vobis enim lege nullâ à familiari hominum consortio interciditur, sed a vano duntaxat, & scandaloso. Quid vobis terrorem incutit? an orandi studium? sed huic tantâ facilitate vacabant Antonii, & Arsenii, ut, cum ad solis occasum eandem auspicarentur, etiam à nascente sole in illa deprehensi sint. Quid vos terrefacit? an eleemosynæ largitio? sed hanc tantâ liberalitate dispersiti sunt, & Petrus mercator, & Paulinus Episcopus, ut, cum aliorum amore bona omnia vendidissent, eorundem amore etiam se ipsos venum exposuerint. Sed forsan pœnitentiæ opera vos pavidos reddunt, vitæ spirituali tam familiaria? vos autem cum & viribus debiles, & corporis constitutione molli ac tenerâ sitis, tantum animi non habetis, ut usque adeo asperè in vosmetipsos animadvertatis? Sed quis tenerior Genovefa Parisiensi, Asellâ Romana, Magdalena de Pazzis, Hedwige, Theresiâ, Isabellâ, quæ è corpore suo macellum fecerunt rigidissimum? Nec etiam opus est, ut ad injiciendam vobis formidinem vita spiritualis

proferat, aut centones vetulos, aut aquas insipidas, aut hirsuta cilicia, aut stimulos ad sanguinem usque pungentes. Auferat illa omnem horroris apparatus, cineres, funes, spinas, catenas, lachrimas, pallorem, nuditatem, contemptus, & morbos, seque ipsam, qualis est, repræsentet. *Tollat, tollat istam pompam, sub qua latet, & viles territat.* Hæc enim, hæc vita spiritus est à quamplurimis constanter exercita. Talium exemplorum vulgatâ notitiâ fasti & annales sciant. Omnis ætas, sexus, conditio, omnis populus & natio, ea jactat quamplurima, & nos eorum numero accenseri haud possumus? quid enim tandem in illis erat, an non ex eadem creta & luto, ex eadem carne formati sumus? Si modò velimus, eadem consolationes & nobis paratæ sunt, quarum adminiculo hi omnes tanta sustinuerunt: *Nunquid grande est, ut consoletur re Deus?* Jobus ingeminat. Easdem sanè delicias, eandem mercedem, & nos sperare possumus: eadem charitate operari, quod cordi amanti adeo facile accidit, quàm durum & laboriosum esse, animo amoris experti videtur. Quis ergo porro nos contineat, ne exclamemus: Vale munde! valete deliciæ & vanitates, illi vos servate, qui aliud præter vos bonum ignorat; nobis certè pax posthac non erit ampliùs cum carne subdola & fallaci, quæ sub amicitia schemate hostilitates perfidas contra nos tanto liberius exercet. Bellum, bellum exposcimus, sed bellum utile, hone-

Job. 15. 21.

stum, jucundum; stultus sanè est, qui delectabile esse existimat, stipendia sub signis sathanæ mereri, omnis boni nostri inimici, quique intolerabile autumat, sub Dei vexillis militare, qui nostræ felicitatis est avidissimus.

PARS ALTERA.

VII. **S**ed ecce! Auditores mei, nos utrinque in termino junctos: ego quidem non sine labore dicendi, vos autem non absque tædio auscultandi ad metam spectatis. Quid porro superest, nisi ut ego veniam deprecem ob partes meas & munus hoc in loco malè obitum, vos autem quod erratum est, benevole indulgeatis? Verum quidem est, illos tantum errores vitio vertendos, qui è libero voluntatis arbitrio oriuntur, non verò, quos ex ingenio tantis laboribus impati procedere necesse est. Certè animus mihi erat serviendi vobis sincerissimus, neque alium sibi deposcebat & Auditorum meorum sapientia, & officii mihi impositi dignitas, gravisque dicendi hoc è suggestu provincia, nec minùs etiam benevolentia vestra affectus, quam unanimes mihi exhibuistis. Sed quid tandem? certe rarò accidit, ut vires desideriis respondeant, & in me id quoque accessit, quòd cum virtute, quæ sacratum DEO hominem decet, destitutus sim, totùsque gelu algeam, è glacie cordis mei tantum fervoris extorquere haud potuerim, ad vos condignè inflammandos.

Quan-

Quantumvis tamen sermones mei rudes fuerint, & frigidi, ac indiferti, plurimisque obnoxii defectibus, nil tamen oberat, quò minùs ipsa divini verbi efficacia, boni quidpiam in animis vestris operaretur. Illa sanè, quanto simplicior; tantò fortior, robusta satis esse debebat ad dejicienda vitia & peccata, & pietatem in justorum cordibus confirmandam. Verumenimvero Auditores, quid tandem dicitis? quem fructum è tot sermonibus Evangelicis collegistis? quid utilitatis, quid profectùs ex ore vilissimi servorum suorum Christus vobis suggessit? certè haud parùm vos inde traxisse utilitatis existimo, si in hac morum integritate deinceps perduretis, quam jam inde à principio concepistis: ut autem ad hanc faciliùs pertingatis, quid porrò possum adjungere? Id unum sanè, ut sæpenumèrò perpendatis, quàm brevis vita sit, quàm incerta mors, quàmque inæstimabile vos in cœlis præmium maneat, merces laboris vestri & operum bonorum. Ita est, Auditores mei, hoc pro solatio in animis vestris mnemosynon conservate, quod digressurus à vobis statui relinquere, velut supremum pignus & arrham affectùs mei, quo vos cupio reddere immortales, ut nimirum memoriæ vestræ inculptum firmiter teneatis, quantæ bonitatis sit ille Dominus, cui servitutem uni servitis: *Quàm bonus Deus his, qui recto sunt corde.* Dominus certè amore dignissimus, qui numeratos tenet singillatim omnes passus vestros, quos ejus gratiâ

figitis, omnes lachrimas, omnem elemosynam, omne suspirium, omnem precationem, omnem pænitentiam, omnemque vel levissimam victoriam, quàm ejus amore à sensibus vestris refertis, gloriam illam ipsissimam, quâ ipse gaudet, vestram faciet: *qui Apoc. 2. vicerit, dabo ei sedere mecum in throno meo.* Et ô superi! quæ tandem erit consolatio vestra? cum brevi dolore, illius amore in vita hac perfunctos, ipse vos in mortis articulo, ridente vultu, excipiet, & aspectu amabili omnia quæ fecistis, opera bona vobis ob oculos ponendo, jam à vobis aut vilipensa, aut oblivioni data, à se autem fidelissimè conservata. vos inter beatorum cœlitum concentus, & Angelicarum mentium applausus in Paradisum deducet, absterfis manu propriâ lacrimis vestris, cum nec gemitus porro nec luctus, nec planctus in vobis apparebunt: *Et non erit Apoc. 12. 40. amplius neque luctus, neque clamor, sed nec dolor erit ultra;* sed risus æternus: voluptas æterna, vita æterna, æterna sanitas, pulchritudo æterna, æterna sapientia, thesauri æterni: æterna felicitas. O charitatem infinitam! O amorem ineffabilem! quis ad perseverandum in tam benigni Domini servitiis seipsum non animet, qui copiosissimè nos remunerari paratus est, & pro actibus, gratuitis recipiet cuncta illa obsequia, quæ tamen sunt justitiæ debita. Hoc vellem vos Justos considerare.

VIII. Quodsi verò in hoc consessu vestro immixtus forsitan peccator foret, velut inter flores Aconitum,

Sss 3.

tum,

rum aut napellus, five lolium dolum in frumento, quid ultimò tandem miseris istis à medicendum existimatis? an invehar in illos, illos confundam, & indomitam eis cordis duritiem exprobre? minimè sanè, sed per JESU Christi viscera & amorem eos obtestabor, ne animam suam tam vilem ducant, ut ob voluptatem momentaneam, caducum commodum, vel affectum brutalem, continuo damnationis aeternae periculo expositi, vitam degant. Perpendant potiùs, quàm doloriferæ accident flammæ illæ luce carentes, noctes illæ, auroræ ortu destitutæ, stridores illi absque animi requie, planctus & lamenta absque solatio, carceres sine exitu, tormenta sine fine, & tortores omnis pietatis expertes. Quod si verò animam suam nauci faciunt, supplex accidam, ut saltem sacratissimo illi Sanguini parcant, pro ipsis effuso, & Carni illi eorum amore dilaniatæ, ac Corpori lacero. Ah necesse est, peccatores tandem in vos effundere affectum terrore plenum, quem diu jam clausum animo continui. Primò tamen successum brevem quidem, sed ratum & insolitum auscultata? Puella quædam honesta & ingenua, diu à proco infestata, omnem tentavit industriam, eum à se repellendi: rogavit, admonuit, minas immiscuit, nequicquam omnia; tandem consilium arripuit, tantò magis audax, quantò minùs expectatum; cùm enim improvisò advenientem juvenem aspiceret, vultum pallore, velut ad conspectum viperæ induit, cùmque in

ea animi consternatione, & cogitationum conflictu modum se tuendi nesciret, Christi è cruce pendentis imaginem, grandem ac devotam, quam in cubili tenebat, arripuit, pernicieque cursu ad ostium cubiculi delata in porte limine transversam collocavit, mox ardenti vultu, aspectu horrido, & voce plusquàm famineâ exclamavit: Adesdum scelerate, adesdum, satia animum, sed ecce, quò tibi transeundum sit; antequam ad me pertingas, calcandus tibi Christus est. Si animus tibi suppetit, Sacrosancta Illius membra conculcandi, tum enim vero patiar profanari mea. Stetit ad vocem hanc attonitus Juvenis, nescio an rei novitate defixus; an pudore & verecundiâ confusus, vultuque in mille colores mutato coram Christi crucifixi icone prostratus, plus oculis, quàm linguâ locutus, planctu diffudit & lachrimis, temeritati suæ indoluit, ad pœnas debitas se sponte obtulit, emendationem spondit. Ego sanè, Peccatores, ut vos à peccato deterrerem, quadraginta hisce sermonibus omni studio & industriâ quæ in mentem venire poterant, elaboravi. Jam rationum momentis in medium allatis vos admonui, jam interpositâ auctoritate vobis consilia dedi, jam confortavi exemplis, jam minis terrui, jam invitavi promissis, jam flexis genibus obtestatus sum, & supplex accidi; si his omnibus insuper habitis, non nemo in hac Basilica inveniretur, qui audaci omnium, quæ audivit, contemptu secum statuisset, è templo

plo egressus iisdem, quibus prius assueverat, peccatis sese involvere, video id unum mihi decernendum quod in summis malis fieri assolet, ut media nimirum extrema arripiam, unde sanè dubito, an porro me continere possim, quin laudatæ virginis exemplum imiter, & sacratissimam hanc Christi è cruce pendentis imaginem templi liminibus superimponam, omnique alio exitu clauso, & aditu negato, totus animo exardescens, & unâ lachrymis perfusus exclamem: Quid ultra præstolamini? exite miseri, antiquæ enim consuetudines vestræ vos urgent, & incitant, Exite, vestri enim contubernales, ad impura colloquia terminanda vos alliciunt: exite, qui enim vobis correspondent, ad contractus iniquos executioni mandandos vos invitant. Sed si eundum est, non nisi hâc viâ eundum est, Aspicite membra hæc languentia, hæc plagas profundas, & vulnera: hæc conculcatis oportet, si in antiquam redire sylvam statueritis. Hic ille Christus est, quem cum palam offenditis, tum enim verò ut plurimum summam gaudii & voluptatis vestræ vobis attigisse videmini. Ecce jacet ante oculos vestros, ad libitum involate, terite calcibus, premite, conculcate, manus habet clavibus affixas, Impotes ad vos castigandos, linguam mutam & silentem, frustra meruitis, ne sentiat. Progredimini alacres; ille pænis suis inter hæc vestras voluptates expiabit; vos plumis mollibus indormietis, ille

in duro crucis trunco animam aget; vos floribus coronabitis caput, ille acutos inter spinarum aculeos expirabit; vos inter amplexus amatos tempus fallitis & horas, has ille cum supremo agone colluctans singillatim numerabit. Statuite, quod vobis libuerit, cum corpore hoc miserando, jam enim, ut ore proprio Christus fatetur, opprobrium populorum factus est, linguarum omnium scopus, & abjectio plebis. *Conculcaverunt me inimici mei tota die.* Si ego ô Christiani, in hunc modum novum & inauditum hac die ultimâ loquerer, an usque adeo temerarium quempiam inveniri posse existimatis, qui mihi ad talia invitanti acquiesceret, qui in Crucifixi imaginem animosus insiliret, utque porro posset peccare, eundem minimè dubitaret conculcare? Et sanè, Deum immortalem! hanc ipsissimam injuriam, crudelissimi peccatores, ille identidem à vobis sustinet; vos enim, teste Apostolo, illi estis, *qui filium DEI conculcatis, vos, qui sanguinem testamenti pollutum dicitis, vos, qui spiritui gratia contumeliam facitis*, dum sponte ac de liberatè post tot sermones, & conciones auditas, peccare pergitis: *voluntariè peccantes*, mentem quæso advertite: *voluntariè peccantes, post acceptam notitiam veritatis.*

IX. Verùm, quo me impetûs avehit, ut loci, in quo loquor, obliviscar? credam sanè, in Templo hoc nullos amplius peccatores inveniri,

auk

Ps. 1. 7.

aut si quidam sint, penitentes esse, non obstinatos. Tuarum partium est, Servator amatissime! injectis in colla ipsorum brachiis Patris instar amantissimi, respicientes filios amplecti, illos sinu stringere, genis admo- vere, ad osculum admittere, aut si nimium fortè videtur, saltem tuam ipsis benedictionem haud denegare: *Super populum tuum sit benedictio tua.* Jam enim longo tempore nec absque incommodo, magna cum reverentia eandem præstolantur; ne porro differ eorum desideriis facere satis: ego enim vadem me offero, & polliceor eosdem haud esse indignos; Illi enim sunt, qui huc accurrerunt, ad percipiendum aviditate tantâ verbum tuum, & depositis negotiis domesticis, curas dedignati profanas, diebus singulis huc convolant sanctissimâ tuâ doctrinâ imbuendi. Illi sunt, qui æquo animo dicentis inopiam, & ruditatem sustinuerunt, & curtam oratoris supellestem facultatēque, satis superque contestati, quanti facerent doctrinam tuam pretiosissimam, dum eandem è labris hominis tam vilis, oratoris tam indiferti, quodque caput est, peccatoris adeo ca-

lamitosi, qualem Tu me esse nôsti, susceperunt. Fac ergo defluat in sinum eorum benedictio tua locuples & uberrima, quam merentur, illaque ab utraque manu tua profecta, dextrâ peræque ac sinistrâ: *de rore cali, & de pinguedine terra.* Benedic ipsis, domibus eorum, campis & agris, & quidquid demum in hoc mundo possident. Vos autem, Auditores mei, quos omni reverentiâ complector, pace fruamini in corde Jesu, in quo supremum vos relinquo: *Spax D E I, qua exsuperat omnem sensum, custodiat corda vestra & intelligentias vestras.* *Corda vestra*, ut nunquam avertamini: *intelligentias vestras*, ut ab ea veritate, quæ etiam cooperante inculco oratoris indiferti sermone in vos derivata est, nunquam porro separemini, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen.

NB. Sequentes gemini Sermones ad numerum quadragenarium complendum, cum diem stabilem sacro verni jejunii tempore non habeant, hic ad calcem separatim annexi sunt.

SERMO